

232 Monument

voor

de

22

vrouw

Het is opvallend hoe bijna alle standbeelden in een stad als Antwerpen zijn opgericht ter ere van mannen. Ook de straatnamen verwijzen bijna allemaal naar mannen, veelal negentiende-eeuwse zogenaamde helden.

Vanuit de Kunsthal Extra City en het Middelheimmuseum kreeg ik de vraag om na te denken over hoe het monument voor de vrouw eruit zou moeten zien. Ik vond het geen evidente vraag, temeer omdat ik geen strikt onderscheid zie tussen mannen en vrouwen en het naar mijn idee juist de taak van de poëzie is om strikte binaire tegenstellingen in vraag te stellen (cf. hoofdstuk 12).

In wat volgt zie ik 'vrouw' dan ook eerder als een gekristalliseerde vorm van vrouwelijkheid, een eigenschap die ook een man kan typeren. De 'vrouw' staat in die zin voor mij voor al wat veranderlijk is, beweeglijk, fluïde, ongrijpbaar. Hoe zou dan een monument voor de vrouw eruit moeten zien? Hieronder mijn antwoord in een gedicht, dat ik samen met cineast Joop Pareyn vertaalde in een video.

Fragment uit Maud Vanhauwaert, *Het stad in mij*, Das Mag, 2020.
Dit fragment mag enkel gebruikt worden voor educatieve doeleinden en niet verder worden verspreid.

Monument voor de Vrouw

Maak haar van takken waar
elke lente nieuwe knoppen aan
komen maak haar van het ruisen
van bedreigde bomen

maak haar van water van druppels
dauw van de ochtend die erin parelt
maak haar van licht van schaduw
die makkelijk langs de muren klimt

van vergeelde geschiedenisboeken
waarin zij ver te zoeken is knoop haar
uit rafels van keukenhanddoeken
klop haar op uit zakken vol dons

maar maak haar niet van brons
en als je haar daar toch uit giet
laat haar dan niet afkoelen
houd haar heet en stromend

maak haar niet van steen
en als je haar daar toch uit kapt
houw haar dan zo dat ze
er makkelijk uit kan breken

laat het monument het moment
om zich voortdurend te ontplooiën
om wanneer ze maar wil
aan haar maker te ontkomen

maak haar

Ik die altijd vormvast was²⁶
 gebeiteld in de tijd
 monument van een moment
 op het punt van een dans
 ik voel: er hangt iets in de lucht
 de wolken zijn gezwollen, aan mijn tepels roze knoppen
 – alsof er elk moment iets kan ontbotten – hangen druppels dauw
 ik weet niets meer van de tijd
 waarin mijn brons nog vloeibaar was
 de leegte tussen mijn handen – liet ik ooit een vogel los –
 houdt een spanning vast

Wie goot mij ooit in deze strak omlinjnde vorm
 in dit lichaam van een forse vrouw die zich al die jaren weerde
 tegen corrosie, zure regen, duivenschijt
 hoe vaak niet legden nachtelijke wandelaars
 hun dronken hoofden in mijn schoot
 omsloten vreemde handen mijn nipte borsten, urineerden ze
 met harde straal tegen mijn schaamstreek
 graaiden ze schaamteloos tussen mijn benen
 als plakkerige jongenshanden in een kauwgomballenautomaat
 ik gaf geen krimp, ze kwamen altijd
 van een koude kermis thuis

Binnenin schreeuwde ik
 maar even vaak keek ik zwijgend naar de bomen in het park
 hun silhouetten die zich zwart aftekenden
 tegen de hemel en ik bedacht dat in de nacht
 alles iets tweedimensionaals krijgt
 iets geruststellend inhoudsloos
 ik huil niet, ik blink door het slijm
 van slakkensporen, mijn vlecht is streng
 ik ben bestendig, onaangetast, ik kijk naar de nieuwe maan
 in de aloude nacht, alsof iemand
 in die zwarte pan een botersausje bakt

26 — Dit zijn twee fragmenten uit *Deze mokkel stapte van haar sokkel*, een strip die ik, samen met het collectief Striptic, maakte in opdracht voor het Kenniscentrum Arhus, in Roeselare. (Uitgeverij Bibliodroom, 2017) De strip is geïnspireerd op een standbeeld van een naakte vrouw dat vroeger op de markt

van Roeselare stond en dat verplaatst werd naar een meer afgelegen parkje. In het gedicht ontrekt de vrouw zich aan haar-bronzen beeld en zoekt ze haar plek weer in de stad.

Er wordt nooit hulde aan mij gebracht,
 geen bloemenkransen met rouwlinten worden voor mij
 neergelegd, er schetteren hier geen hoorns
 alleen de merels in de bomen
 er wordt hier niets sereens herdacht
 wie ben ik dan, welke geschiedenis draag ik uit
 wie vond het waard om mij voor eeuwig
 samen te vatten in dit beeld
 dat ook al is niemand het misschien echt kwijt
 wat verloren staat
 in de rafelige rand van deze stad

Zo lang al zit ik gestold op deze sokkel
 het brons begint zich weer te roeren
 in mijn grauwe wezen dringt het vuur zich op
 traag laat ik mijn armen zakken
 bang dat ze zullen knakken
 ik probeer mijn vingers uit
 alsof de wind van snaren is
 ik zou zweren dat ik in de verte een melodie hoor
 die ik herken van lang geleden, de cadans
 van een denderende trein
 een hart dat van heel ver komt

Mijn ogen laten het licht weer toe
 dat in bolle druppels in mijn lichaam lekt
 zich in de vorm van letters afzet
 tegen mijn binnenwanden, ik trek de lappen
 mos los van mijn verkrampde benen
 na al die jaren adem ik weer ik adem weer in
 sta voorzichtig op, de eenden snateren
 ik ben ontdaan, ik sta op til
 in doffe patina, ik wil bloot zijn, blinken en beginnen
 er weerklinkt zoveel in mij
 zie, ik word mijn lichaam weer